

BESKÆFTIGELSE I REGION MIDTJYLLAND

**- UDDRAG FRA ANALYSEGRUNDLAGET FOR
DEN REGIONALE UDVIKLINGSPLAN**

Analysegrundlaget er udarbejdet af
Region Midtjylland
April 2007

Beskæftigelse i Region Midtjylland

I Region Midtjylland var der i 2005 ca. 618.000 beskæftigede, hvoraf knap 70% var beskæftiget i den private sektor. Beskæftigelsesmæssigt domineres regionen af ressourceområderne¹ bygge/bolig, fødevarer samt medico/sundhed. De tegner sig tilsammen for 241.000 eller næsten 40% af den samlede beskæftigelse.

Branchemæssigt er antallet af beskæftigede inden for de seneste 10 år i industrien faldet med 15%. Til gengæld har der i samme periode været en vækst i antallet af beskæftigede inden for forretningsservice på ikke mindre end 57% i Region Midtjylland. Det betyder derfor, at andelen af beskæftigede inden for forretningsservice i perioden 1995-2005 er steget fra 5,4% til 8,2% af samtlige beskæftigede i regionen.

Udviklingen i beskæftigelsen forventes yderligere at stige i Region Midtjylland, således der i 2008 vil være 637.000 beskæftigede i regionen. Beskæftigelsen inden for forretningsservice forventes yderligere at stige med 6.000 personer i perioden 2005 - 2008, men også beskæftigelsen inden for bygge- og anlægsbranchen forventes at stige kraftigt. Omvendt forventes beskæftigelsen fortsat at falde inden for fiskeri samt tekstil- og læderindustri.

Arbejdsstyrkens aldersfordeling i Region Midtjylland adskiller sig ikke nævneværdigt fra landsgennemsnittet. Dog har Region Midtjylland, sammen med hovedstadsregionen, lidt flere unge mellem 16 – 29 år i arbejdsstyrken. I perioden frem til 2015 forventes nedgang i arbejdsstyrken i 14 ud af 19 kommuner i Region Midtjylland. Kun i Horsens, Odder, Silkeborg, Skanderborg og Århus kommuner forventes vækst.

Der forventes især stor tilbagegang i arbejdsstyrken i den vestlige del af regionen i kommunerne Lemvig, Ringkøbing-Skjern, Struer, Skive samt i Norddjurs og Samsø. Tilbagegangen forventes at blive så markant, at det ikke kan undgås at ville påvirke det lokale erhvervsliv.

Samlet set var der i december 2006 godt 18.000 ledige i Region Midtjylland. Det svarer til en ledighedsprocent på 2,9%, hvilket er under landsgennemsnittet på 3,5%. I forhold til samme tidspunkt sidste år er ledigheden i Region Midtjylland faldet med ca. 8.600 personer, svarende til 32%, mens landet som helhed har oplevet et fald på 25%.

Indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande har en væsentlig lavere erhvervsfrekvens end personer med dansk baggrund. Især er kvindernes arbejdsmarkedstilknytning betydeligt under niveauet for regionen generelt.

Udfordringer

Generelt står arbejdsmarkedet over for store udfordringer i såvel Region Midtjylland som i hele Danmark. Befolkningsudviklingen vil føre til, at færre skal forsørge flere i fremtiden, hvis mønstret for deltagelse på arbejdsmarkedet ikke ændres.

Den beskæftigelsesmæssigt største trussel i Region Midtjylland er derfor den stigende mangel på arbejdskraft. Den rekordlave ledighed har den bagside, at der rundt omkring på arbejdspladserne i regionen opstår flaskehalsproblemer. Rent branchemæssigt ser det hårdest ud for byggeriet, men også virksomheder inden for jern- og metalindustrien oplever, at det strammer

¹ Kriteriet for hvilke virksomheder, der sammen defineres som et ressourceområde, er, at de i en vis forstand deler "fælles skæbne". De kan være afhængige af de samme markeder, de samme rammebetingelser eller være koblet sammen i produktionskæder. Og skæbnefællesskabet går netop på tværs af de traditionelle sektorer. Det kan illustreres for ressourceområdet Fødevarer, der består af hele kæden af virksomheder, der er involveret i at bringe produkterne "fra jord til bord".

til. I hele regionen er der således mangel på murere, tømrere, elektrikere og VVS-montører, ligesom der også er mangel på sygeplejersker.

Den forventede demografiske ændring med flere ældre og færre unge bidrager ikke til bedring af situationen. Samlet set forventes arbejdsstyrken i regionen at falde med ca. 7.400 (-1,2%) på 10 års sigt. Det er imidlertid mindre end på landsplan, hvor faldet forventes at være på 2,3%.

En væsentlig opgave bliver derfor at få den del af arbejdsstyrken, der af forskellige grunde ikke er i beskæftigelse, ind på arbejdsmarkedet. Generelt er der mange på revalidering, orlov eller midlertidig forsørgelsesydelse – herunder et stigende antal personer på sygedagpenge eller ledighedsydelse.

Arbejdsmarkedet er meget forskelligt i de enkelte dele af regionen. Væksten er især koncentreret til nogle områder, mens enkelte af 'yderområderne' har oplevet et fald i antal arbejdspladser. En stor udfordring bliver derfor at få identificeret og understøttet deres styrkepositioner og dermed få væksten bredt ud.

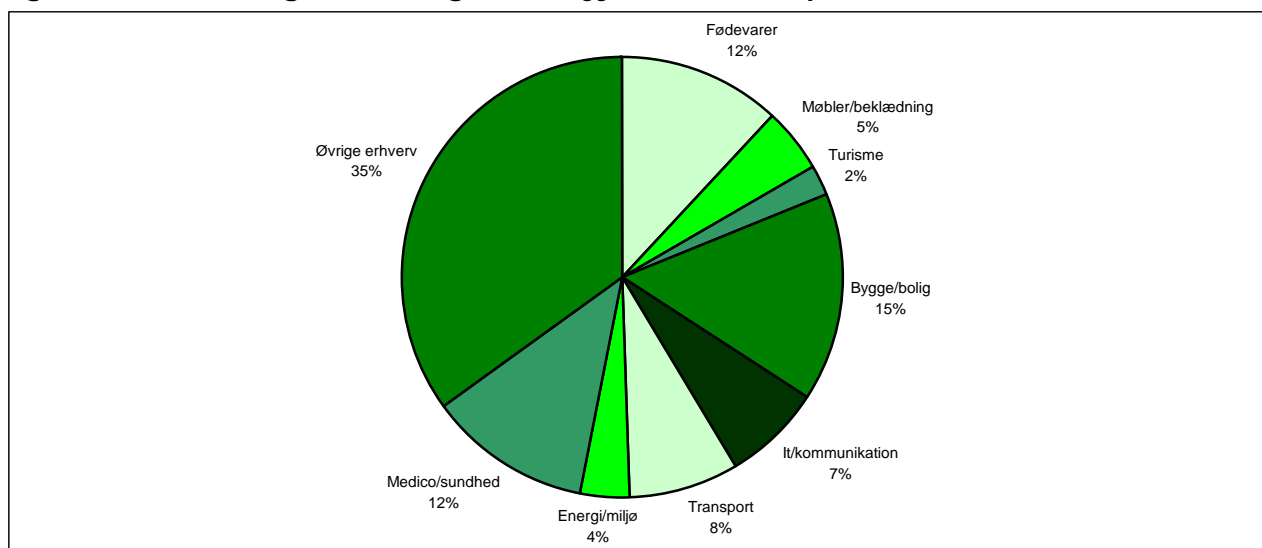
I nogle dele af regionen er der mange arbejdspladser inden for erhverv, som forventes at blive påvirket af strukturelle ændringer på sigt. Det medfører muligheder for omstilling af 'produktionen', som kan medføre vækst på sigt. Men det kan også medføre nedlæggelser af arbejdspladser, hvor omstillingen ikke lykkes. De strukturelle ændringer kræver i begge tilfælde en omstillingsparat arbejdskraft – ligesom der kræves en indsats for at omstille arbejdskraften, når det er nødvendigt.

Hvis erhvervsfrekvensen blandt indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande lå på niveau med etniske danskere, ville arbejdsstyrken kunne forøges med 10.000 i Region Midtjylland.

5.1 Beskæftigelse

I Region Midtjylland var der i 2005 ca. 618.000 beskæftigede. Heraf var 400.000 fordelt ud på de otte ressourceområder. Bygge og bolig samt medico/sundhed og fødevarer er de ressourceområder, som beskæftiger flest. Modsat fødevarer og bygge/anlæg som primært er beskæftiget i den private sektor er langt hovedparten inden for medico/sundhed beskæftiget i den offentlige sektor.

Figur 5.1. Beskæftigelsen i Region Midtjylland fordelt på ressourceområder 2005.

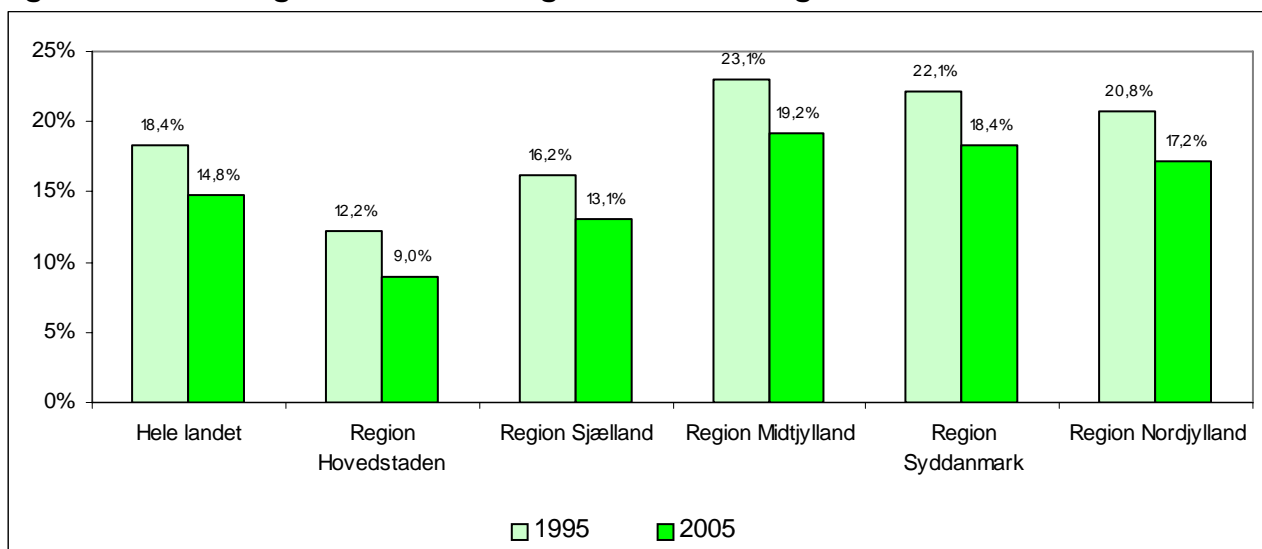
Note: I "Øvrige erhverv" indgår erhverv, som ikke er placeret under de egentlige ressourceområder. Det drejer sig bl.a. om store dele af jern- og metalindustrien, kemisk industri, store dele af handelssektoren samt bankvirksomhed.

Kilde: Danmarks Statistik

Beskæftigelse i fremstillingserhvervene

Industrien beskæftigede i 2005 godt 118.000 personer i Region Midtjylland. Det svarer til lidt over 19% af den samlede beskæftigelse i regionen. Region Midtjylland tegner sammen med Region Syddanmark og Region Nordjylland de regioner, hvor industrien står stærkest.

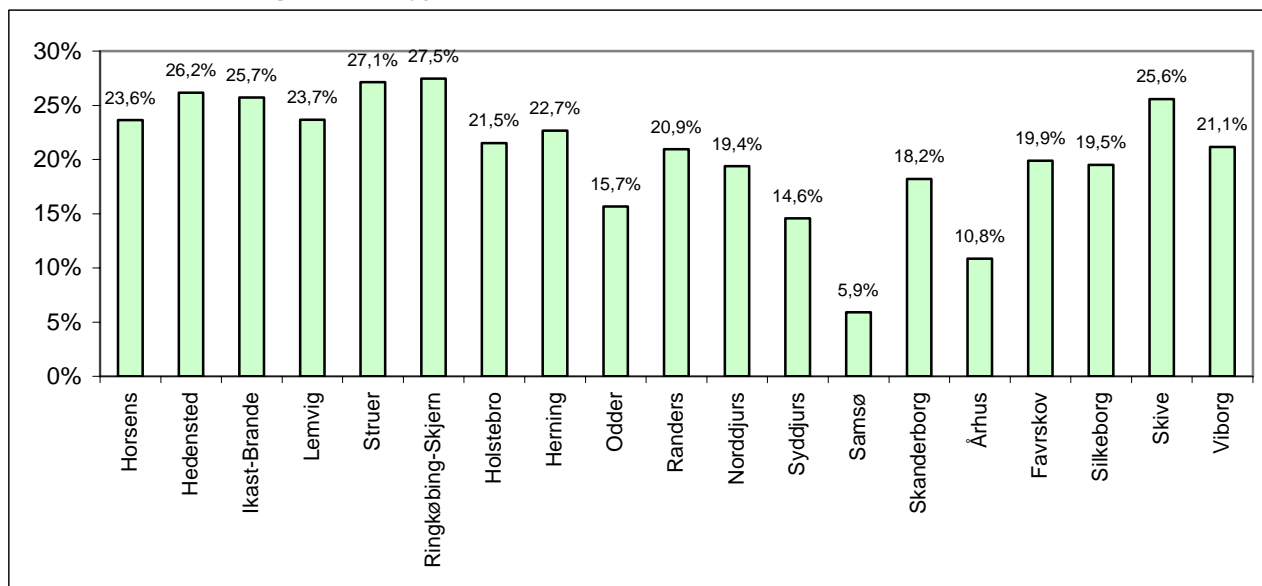
Figur 5.2. Udvikling i andel beskæftigede i fremstillingserhverv, 1995-2005

Kilde: Danmarks Statistik

I samtlige regioner er industribeskæftigelsen faldet inden for de 10 seneste år. I hovedstadsregionen er der 25% færre beskæftigede i 2005, end der var i 1995. I Region Midtjylland har faldet været knap så stort, men der er dog 15% færre beskæftiget i industrien.

Figur 5.3. Fremstillingserhvervets andel af den samlede beskæftigelse 2005 fordelt på kommuner i Region Midtjylland

Kilde: Danmarks Statistik

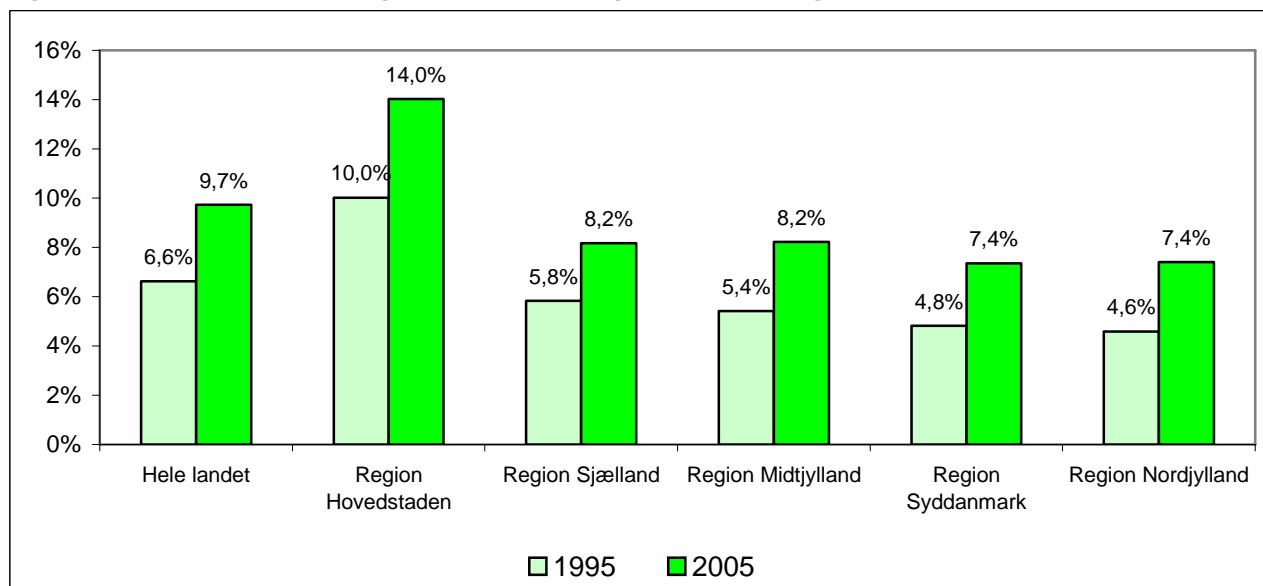
Som det fremgår af ovenstående figur, er der relativt få beskæftiget i industrien på Samsø og i Århus Kommune. Hvorimod over en fjerdedel af de beskæftigede i kommunerne Hedensted, Struer, Ringkøbing/Skjern og Skive er beskæftiget i industrien.

Forretningsservice

Forretningsservice vokser, fordi mange virksomheder i stigende grad fokuserer på virksomhedens primære aktiviteter og udliciterer støttefunktionerne. Det skaber rum for nye servicekoncepter og forretningsmuligheder på business to business markedet for serviceydelser. Det kan for eksempel være rådgivning om strategisk produktudvikling eller controlleropgaver vedrørende sikkerhed og kvalitet i en virksomhed samt opgaver som rengøring.

I Region Midtjylland var der i 2005 knap 51.000, som beskæftigede sig med forretningsservice, hvilket svarer til 8,2% af de beskæftigede i regionen. Tilsvarende var der i 1995 blot 32.200 beskæftigede inden for forretningsservice, svarende til 5,8% af de beskæftigede. Som det fremgår af nedenstående figur bliver landsgennemsnittet trukket op af Region Hovedstaden, der har væsentligt flere beskæftigede inden for forretningsservice.

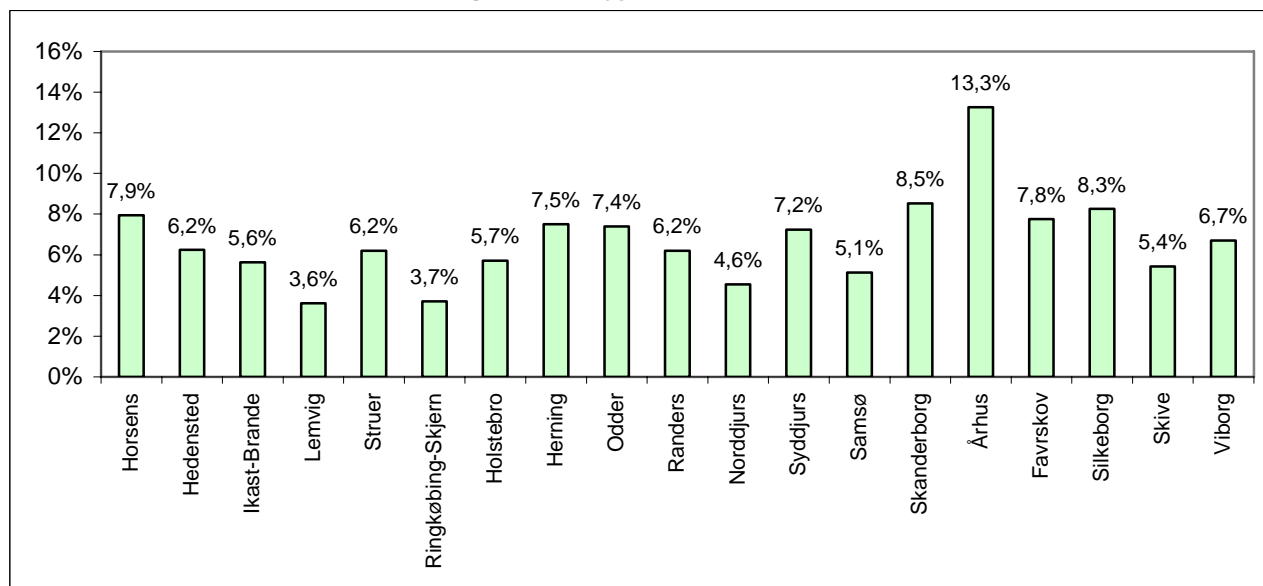
Figur 5.4. Andel beskæftigede i forretningsservice i regionerne, 1995-2005

Kilde: Danmarks Statistik

Der er ingen tvivl om, at forretningsservice i højere grad er koncentreret i de større byer. 13,3% af samtlige beskæftigede i Århus Kommune er således beskæftiget inden for forretningsservice, mens andelen i landkommunerne typisk ikke er over 7%.

Figur 5.5. Beskæftigede i forretningsservice som andel af den samlede beskæftigelse 2005 fordelt på kommuner i Region Midtjylland

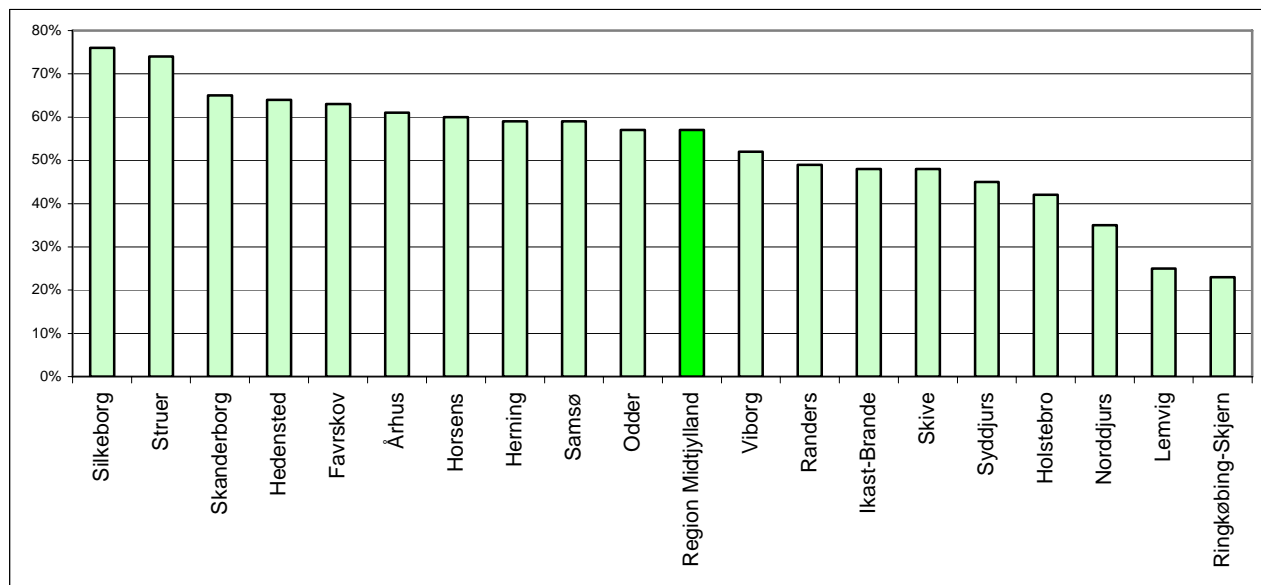

Kilde: Danmarks Statistik

Forretningsservice er med andre ord et erhverv i høj vækst. Hvor beskæftigelsen i den samlede private sektor i Region Midtjylland voksede med 3,5% fra 1995 til 2005, steg antallet af arbejdspladser inden for forretningsservice i samme periode med 57,3%. Dermed står Region Midtjylland for den næststørste procentvise vækst i landet inden for forretningsservice – kun overgået af Region Nordjylland.

Blandt kommunerne i Region Midtjylland har det i perioden 1995 – 2005 været meget forskelligt, hvor meget beskæftigelsen i forretningsservice helt konkret har udviklet sig. Som det fremgår af nedenstående figur, har Silkeborg og Struer kommuner i perioden 1995 – 2005 haft en stigning i antal beskæftigede inden for forretningsservice på henholdsvis 76% og 74%. Omvendt har stigningen i Ringkøbing-Skjern og Lemvig kommuner blot været på henholdsvis 23% og 25%.

Figur 5.6. Udviklingen i antal beskæftigede i forretningsservice, kommunefordelt, 1995 - 2005

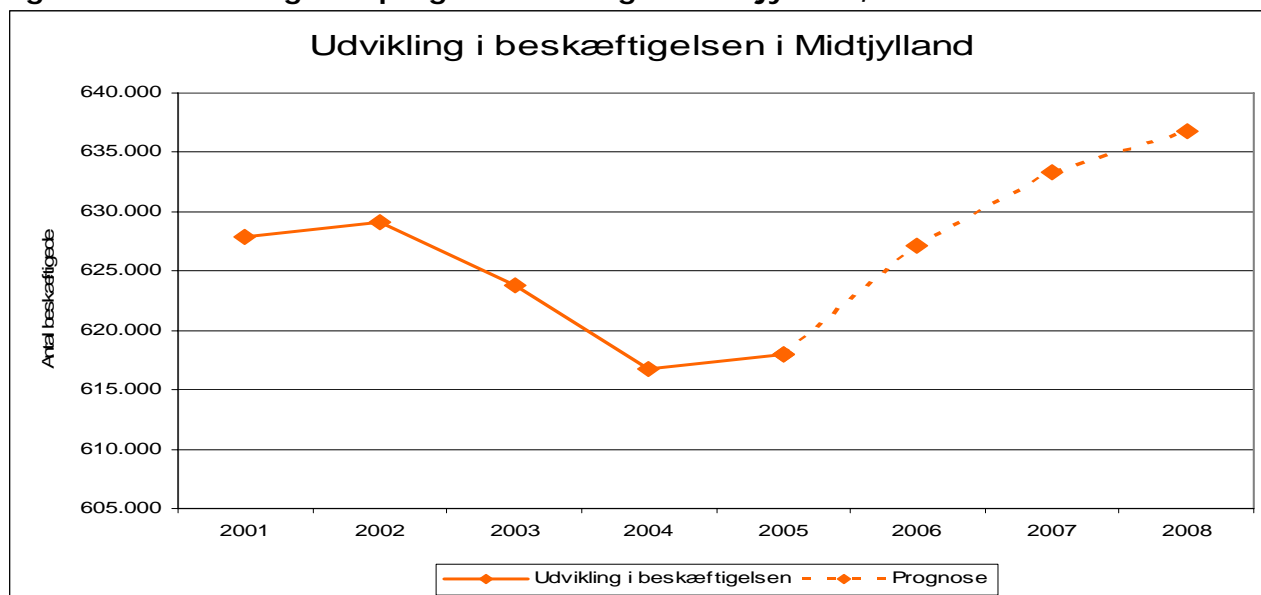
Kilde: Danmarks Statistik

Beskæftigelsesprognose

En beskæftigelsesprognose skal naturligvis tages med et vist forbehold. Med det in mente kan Beskæftigelsesregion Midtjyllands nyeste beskæftigelsesprognose alligevel være interessant at kaste et blik på, da den giver et kvalificeret fingerpeg om udviklingen i beskæftigelsen i nærmeste fremtid.

Som nævnt tidligere i dette kapitel, var der i 2005 ca. 618.000 beskæftigede i Region Midtjylland. Efter et mindre dyk i beskæftigelsen i 2002 – 2004 vendte kurven og beskæftigelsen steg således svagt frem til 2005. Som det fremgår af nedenstående figur, forventes der i perioden 2005 - 2008 derimod en kraftigere stigning i beskæftigelsen i Region Midtjylland.

Figur 5.7. Beskæftigelsesprognose for Region Midtjylland, 2006 - 2008

Kilde: Beskæftigelsesregion Midtjylland

I nedenstående tabel er beskæftigelsesprognosen samt den procentvise udvikling fordelt på brancher. Det er i den sammenhæng bemærkelsesværdigt, at beskæftigelsen i bygge- og anlægsbranchen forventes at stige med 3.500 personer i perioden 2005 – 2008. Vel og mærke i en tid, hvor der ikke er den store arbejdsløshed at spore i denne branche i regionen. Det betyder med andre ord, at der må forventes en vis "vandring" af arbejdskraft fra andre brancher over i bygge- og anlægsbranchen.

Største procentvise stigning skal ikke overraskende findes inden for forretningsservice. Som tidligere nævnt i denne kapitel, har beskæftigelsen inden for forretningsservice udviklet sig kraftigt i perioden 1995 – 2005. Denne udvikling forventes at fortsætte ufortrødent fremover, idet beskæftigelsen forventes at stige 6.000 personer i perioden 2005 – 2008.

Største procentvise fald i beskæftigelsen i perioden 2005 – 2008, forventes at finde sted inden for fiskeri samt tekstil- og læderindustri. Det er i forvejen brancher, der beskæftigelsesmæssigt ikke fylder meget i Region Midtjylland og for beskæftigelsessituationen generelt i regionen, betyder det derfor ikke meget.

Tabel 5.1. Prognose for udviklingen i beskæftigelsen i Region Midtjylland fordelt på brancher

Brancher	Antal beskæftigede 1.1.2005	Prognoser	
		Antal beskæftigede 1.1.2008	Procentvis udvikling 2005-2008
0109 Landbrug, gartneri og skovbrug	25.095	24.097	-4,0%
0500 Fiskeri	1.257	1.086	-13,6%
1009 Råstofudvinding	672	640	-4,7%
1509 Føde-, drikke- og tobaksvareindustri	19.736	18.883	-4,3%
1709 Tekstil- og læderindustri	5.189	4.504	-13,2%
2009 Træ-, papir- og grafisk industri	19.734	19.635	-0,5%
2309 Kemisk industri og plastindustri	8.163	8.087	-0,9%
2600 Sten-, ler- og glasindustri	3.591	3.179	-11,5%
2709 Jern- og metalindustri	50.976	52.199	2,4%
3600 Møbelindustri og anden industri	11.214	11.498	2,5%
4009 Energi- og vandforsyning	2.747	2.773	0,9%
4500 Bygge og anlæg	37.635	41.315	9,8%
5000 Autohandel, service og tankstationer	14.687	15.608	6,3%
5100 Engroshandel undtagen med biler	36.441	38.307	5,1%
5200 Detailh. og reparationsvirks. undt. biler	43.101	44.617	3,5%
5500 Hoteller og restauranter	16.561	17.458	5,4%
6009 Transport	23.610	24.538	3,9%
6400 Post og tele	10.766	10.645	-1,1%
6509 Finansiering og forsikring	12.643	13.206	4,5%
7009 Udlejning og ejendomsformidling	9.374	9.861	5,2%
7209 Forretningsservice	50.781	56.857	12,0%
7500 Offentlig administration	26.439	27.144	2,7%
8000 Undervisning	46.337	45.720	-1,3%
8519 Sundhedsvæsen	35.341	36.034	2,0%
8539 Sociale institutioner	75.433	76.349	1,2%
9009 Foreninger, kultur og renovation	27.967	29.986	7,2%
9800 Uoplyst aktivitet	2.469	2.525	2,3%
I alt	617.959	636.753	3,0%

Kilder: Danmarks Statistik, Statistikbanken og Finansministeriet, Økonomisk Redegørelse maj 2006 og december 2006

Pendling

Hovedparten af de beskæftigede i Region Midtjylland (ca. 7 ud af 10 personer) bor og arbejder i samme kommune, når man ser på pendlingen mellem de nye kommuner. 2 ud af 10 pendler til en nabokommune (dvs. er nærpendlere), mens kun 1 ud af 10 er fjernpendlere. Der er store forskelle i pendlingsmønstret blandt de forskellige uddannelsesgrupper. Generelt er de højtuddannede de meste geografisk mobile på arbejdsmarkedet, mens de kortuddannede er mindre mobile.

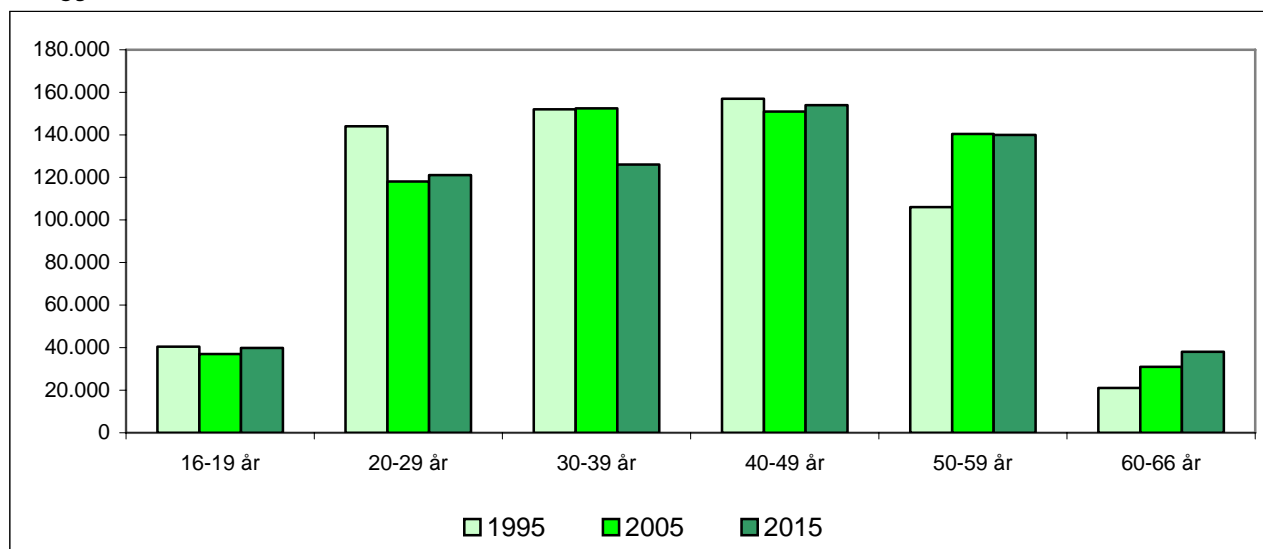
5.2 Arbejdsstyrken i Region Midtjylland

Arbejdsstyrkens aldersfordeling i landets regioner adskiller sig ikke markant fra hinanden. Største afvigelse fra landsgennemsnittet findes i Region Hovedstaden, hvor der er flere yngre personer i arbejdsstyrken, men færre over 40 år. Tilsvarende i Region Midtjylland, hvor Århus status som centerby trækker andelen af de 16 – 29 årige op over landsgennemsnittet. Helt konkret udgør de 16 – 29 årige i hele landet 23%, mens tallet i Region Midtjylland og hovedstadsregionen er henholdsvis 24% og 24,6%.

Inden for de enkelte aldersgrupper er der sket store ændringer i arbejdsstyrken i perioden 1995 – 2005. Mens der er kommet væsentligt færre 20 – 29 årige, er der blevet flere 50 – 59 årige og lidt flere 60 – 66 årige, som det fremgår af nedenstående figur.

De demografiske ændringer med flere ældre og færre unge forventes også i de kommende år at slå igennem i arbejdsstyrken. Samlet set forventes arbejdsstyrken i Region Midtjylland at falde med ca. 7.400 (-1,2%) på 10 års sigt. Det er imidlertid mindre end på landsplan, hvor faldet forventes at være på 2,3%.

Figur 5.8. Arbejdsstyrkens udvikling 1995-2005, samt prognose for 2015 Region Midtjylland, fordelt efter alder

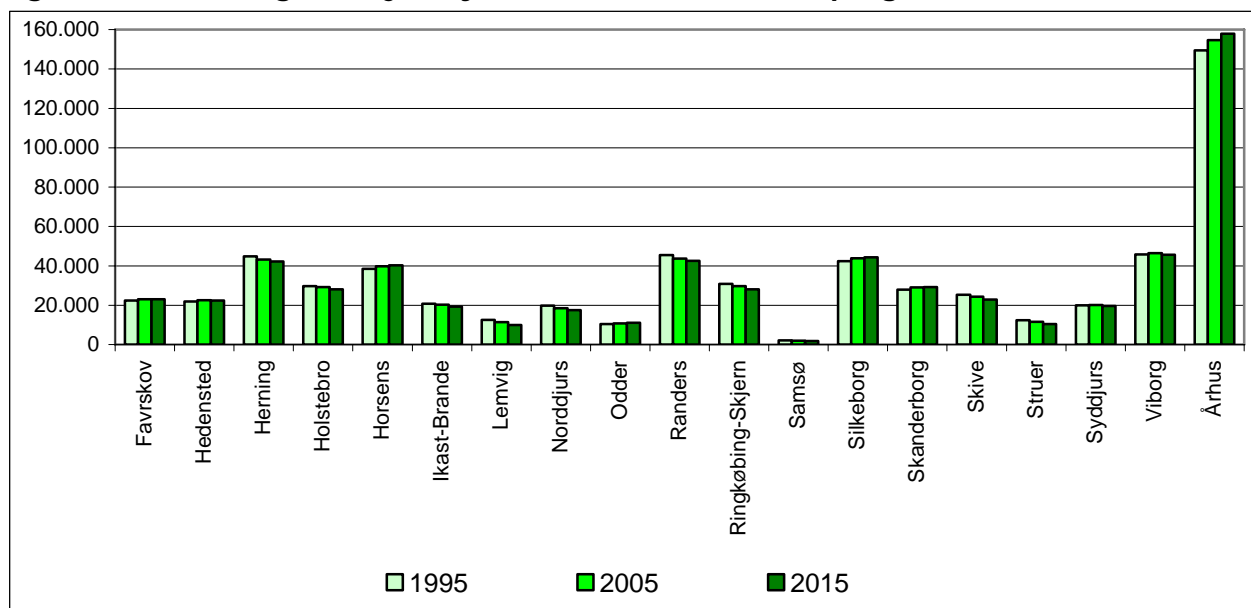
Note : Prognosen for 2015 er baseret på Danmarks Statistiks befolkningsprognose.

Kilde : Beskæftigelsesregion Midtjylland

Skønt et samlet fald i arbejdsstyrken i Region Midtjylland ikke nødvendigvis er ensbetydende med, at arbejdsstyrken også vil falde i et flertal af kommunerne, forholder det sig dog således, at der i perioden frem til 2015 forventes nedgang i arbejdsstyrken i 14 ud af 19 kommuner i Region Midtjylland. Kun i Horsens, Odder, Silkeborg, Skanderborg og Århus kommuner forventes vækst.

Der forventes især stor tilbagegang i arbejdsstyrken i den vestlige del af Region Midtjylland i kommunerne Lemvig, Ringkøbing-Skjern, Struer, Skive samt i Norddjurs og Samsø, som det fremgår af nedenstående figur.

Figur 5.9. Udvikling i arbejdsstyrken 1995 - 2005 samt prognose for 2015

Note : Prognosen for 2015 er baseret på Danmarks Statistiks befolkningsprognose.

Kilde : Beskæftigelsesregion Midtjylland

Helt konkret forventes tilbagegangen i arbejdsstyrken i Lemvig Kommune at blive på godt 12% i perioden frem til 2015, som det fremgår af nedenstående tabel. Samtidig forventes arbejdsstyrken i nabokommunerne, Struer, Holstebro og Ringkøbing-Skjern, at falde med henholdsvis 9%, 4% og 5,4%. Der er med andre ord tale om en så markant tilbagegang i arbejdsstyrken i den vestlige del af Region Midtjylland, at det ikke kan undgås at ville påvirke det lokale erhvervsliv, medmindre der hentes arbejdskraft udefra.

Tabel 5.2. Udvikling i arbejdsstyrken 1995 – 2005, samt prognose for 2015.

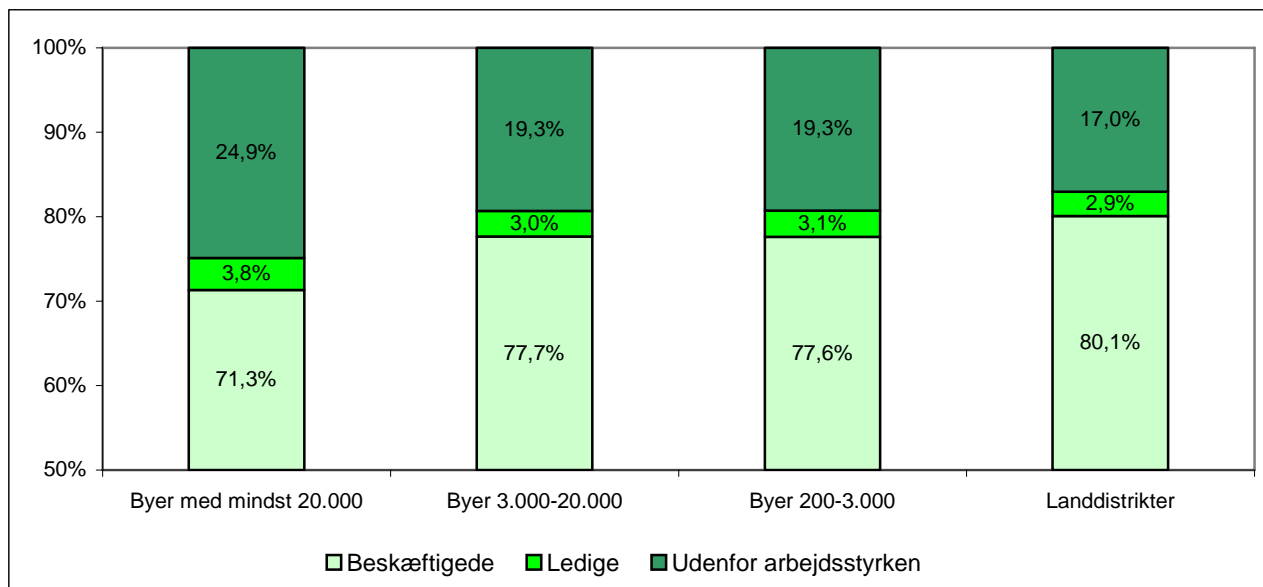
	Antal personer		Udvikling 1995-2005		Prognose	Udvikling 2005-2015	
	1995	2005	Antal	Pct.	2015	Antal	Pct.
Favrskov	22.450	23.116	666	3,0 %	23.030	-86	-0,4 %
Hedensted	21.936	22.568	632	2,9 %	22.433	-135	-0,6 %
Herning	44.785	43.130	-1.655	-3,7 %	42.121	-1.009	-2,3 %
Holstebro	29.769	29.163	-606	-2,0 %	28.005	-1.158	-4,0 %
Horsens	38.462	39.784	1322	3,4 %	40.230	447	1,1 %
Ikast-Brande	20.836	20.203	-633	-3,0 %	19.380	-823	-4,1 %
Lemvig	12.524	11.298	-1.226	-9,8 %	9.906	-1.392	-12,3 %
Norddjurs	19.721	18.423	-1.298	-6,6 %	17.456	-967	-5,2 %
Odder	10.363	10.760	397	3,8 %	11.072	312	2,9 %
Randers	45.371	43.635	-1.736	-3,8 %	42.564	-1.072	-2,5 %
Ringkøbing-Skjern	30.836	29.741	-1.095	-3,6 %	28.138	-1.603	-5,4 %
Samsø	2.032	1.875	-157	-7,7 %	1.704	-171	-9,1 %
Silkeborg	42.315	43.764	1.449	3,4 %	44.345	581	1,3 %
Skanderborg	27.856	29.032	1.176	4,2 %	29.136	104	0,4 %
Skive	25.240	24.365	-875	-3,5 %	22.920	-1.445	-5,9 %
Struer	12.406	11.502	-904	-7,3 %	10.448	-1.054	-9,2 %
Syddjurs	19.966	20.095	129	0,6 %	19.702	-393	-2,0 %
Viborg	45.706	46.330	623	1,4 %	45.636	-694	-1,5 %
Århus	149.457	154.676	5.219	3,5 %	157.829	3.153	2,0 %
Midtjylland i alt	622.032	623.460	1.428	0,2 %	616.058	-7.403	-1,2 %
Hele landet	2.796.235	2.759.392	-36.843	-1,3 %	2.697.182	-62.210	-2,3 %

Note : Prognosen for 2015 er baseret på Danmarks Statistiks befolkningsprognose.

Kilde : Beskæftigelsesregion Midtjylland

Arbejdsmarkedstilknytningen varierer en del mellem større og mindre byer samt landdistrikter. Den er mindst i byer med mindst 20.000 indbyggere med erhvervsfrekvens på 75,1 og størst i landdistrikterne med en erhvervsfrekvens på 83,0. De mindre byer og mellemstore byer har begge en erhvervsfrekvens på godt 80. Dertil kommer at ledigheden er lavest i landdistrikterne og højest i de større byer. At uddannelsesstederne stort set udelukkende er beliggende i de større byer, er en medvirkende faktor til de relativt lave erhvervsfrekvenser i de større byer.

Figur 5.10. De 16-66 åriges tilknytning til arbejdsmarkedet i Region Midtjylland fordelt efter byområde, 2003

Kilde: Danmarks Statistik

5.3 Ikke beskæftigede personer

I alt er 217.000 personer i den arbejdsdygtige alder ikke i beskæftigelse i Region Midtjylland, som det fremgår af nedenstående tabel. Gruppen, der ikke er i beskæftigelse, er imidlertid ikke en homogen gruppe, og det er derfor hensigtsmæssigt at opdele gruppen med hensyn til arbejdsduelighed. Der er flere tilgange til en sådan opdeling, som f.eks. alderssammensætning, køn, uddannelse, helbredstilstand osv. Her er der alene valgt at opdele gruppen efter ydelsesart, idet de respektive ydelser kan anvendes som indikator for mulig tilknytning til arbejdsmarkedet.

Antal personer, der ikke er beskæftiget, skal ikke forveksles med antal modtagere af indkomsterstøttede ydelser eller deltagere i arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger, som er betydeligt mere omfattende. Det skyldes, at aktiverede, ansatte i fleks- og skånejob, studerende med erhvervsbeskæftigelse og personer på barsel ikke er medtaget her.

Tabel 5.3. Ikke beskæftigede personer i Region Midtjylland fordelt efter ydelsesart, 2004

	Antal modtagere	I procent af de 16-66 årige
Revalidering	6.009	0,7 %
Orlov	736	0,1 %
Midlertidige forsørgelsesydelse	72.498	9,0 %
Varige forsørgelsesydelse	96.508	11,9 %
<i>Øvrige ¹⁾</i>	41.439	5,1 %
I alt	217.190	26,8 %

Note 1 : Primært studerende, der ikke har erhvervsbeskæftigelse (tal skal opdateres).

Kilde: Danmarks Statistik

Som det fremgår af tabellen er den største gruppe på varige forsørgelsesydelse som efterløn eller førtidspension. Den næststørste gruppe er på midlertidige forsørgelsesydelse, som udgør godt 72.000 personer. Herunder findes modtagere af kontanthjælp, arbejdsløshedsdagpenge, sygedagpenge og ledighedsydelse. Mens antal modtagere af kontanthjælp og arbejdsløshedsdagpenge i de seneste år har været faldende, har antal modtagere af sygedagpenge og ledighedsydelse været stigende.

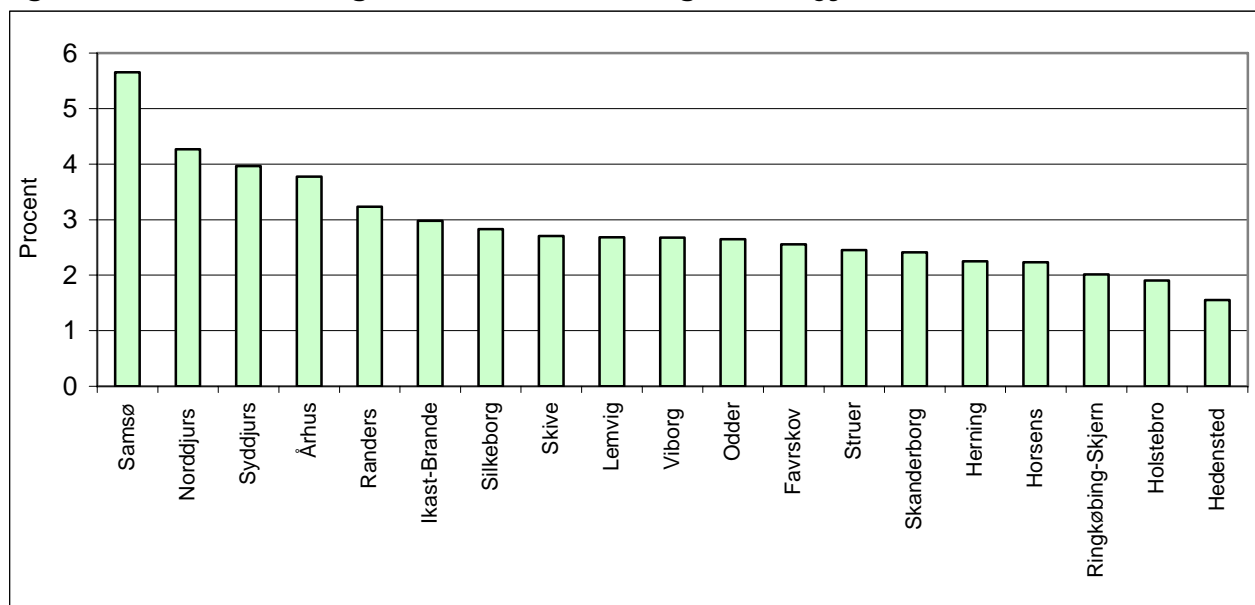
Modtagere af ledighedsydelse udgjorde kun godt 2.000 personer i 2004, men har været stærkt stigende siden opgørelsestidspunktet. Der har med andre ord ikke været den samme vækst i antallet af fleksjob, som i antallet der visiteres til fleksjob.

5.4 Ledighed

Samlet set var der i december 2006 godt 18.000 ledige i Region Midtjylland. Det svarer til en ledighedsprocent på 2,9%, hvilket er et pænt stykke under landsgennemsnittet på 3,5%. Siden december 2005 er ledigheden i Region Midtjylland faldet med ca. 8.600 personer, svarende til en nedgang i ledigheden med 32% på et år. På landsplan er ledigheden faldet med 32.000 personer, svarende til 25%.

I Region Midtjylland varierer ledigheden fra den laveste i Hedensted og Holstebro kommuner med henholdsvis 1,6% og 1,9% til den højeste i Samsø med 5,7%.

Figur 5.11. Procent ledige i kommunerne i Region Midtjylland, december 2006

Kilde: Danmarks Statistik

Alle kommuner i regionen har oplevet et fald i ledigheden det seneste år. Det største ledighedsfald har været i Hedensted Kommune med et fald på hele 47,8%. Derefter kommer Struer, Horsens, Holstebro og Ikast-Brande. Det laveste ledighedsfald har været i Norddjurs, Århus og Viborg – dog med ledighedsfald på 26 – 27%.

Kvinder har væsentlig højere ledighedsprocent end mænd i såvel Region Midtjylland som på landsplan. Mens ledighedsprocenten for mænd i Region Midtjylland var 2,2% i december 2006, var den 3,7% for kvinder. Samtidig har det seneste års fald i ledigheden for mænd været på 34,3%, mens den for kvinder har været 30,5%.

5.5 Flaskehalse

Den rekordlave ledighed har imidlertid også den bagside, at der rundt omkring på arbejdspladserne i regionen opstår flaskehalsproblemer. Indberetninger fra de regionale arbejdsmarkedsråd taler sit tydelige sprog om virksomhedernes voksende problemer med at få kvalificeret arbejdskraft, ligesom de forudser et øget antal flaskehalse det kommende år. Rent branchemæssigt ser det hårdest ud for byggeriet, men det er også begyndt at se mere stramt ud for virksomheder i jern- og metalindustrien.

Beskæftigelsesregion Midtjylland har samlet indberetningerne fra arbejdsmarkedsrådene i regionen og udarbejdet en samlet vurdering af den aktuelle flaskehalsituation i Region Midtjylland, som det fremgår af skemaet nedenfor. Følgende fag er omfattet af flaskehalse :

Tabel 5.4. Flaskehalsoversigt for Region Midtjylland, juni 2006

Fagbetegnelse	Beskrivelse af flaskehalsen
Jern- og metal	
CNC-operatør	Et mellemstort marked med lav ledighed, især mangel på arbejdskraft i midt- og vestlige dele af regionen
Klejnsmed	Et stort marked med lav ledighed, især mangel på arbejdskraft i midt- og vestlige dele af regionen
Svejsler	Et stort marked med lav ledighed, især mangel på arbejdskraft i midt- og vestlige dele af regionen
Bygge- og anlæg	
Bygningsmaler	Et stort marked med lav ledighed i hele regionen. I forhold til samme periode sidste år er ledigheden i 2006 faldet markant
Elektriker	Et stort marked med lav ledighed i hele regionen
Murer	Et stort marked med lav ledighed i hele regionen. I forhold til samme periode sidste år er ledigheden i 2006 faldet markant
Tømrer/snedker	Et stort marked med lav ledighed i hele regionen. I forhold til samme periode sidste år er ledigheden i 2006 faldet markant
VVS-montør/- installatør	Et stort marked med lav ledighed i hele regionen
Sundhed/omsorg/personlig pleje	
Speciallæger	Et mindre marked med meget lav ledighed i hele regionen. Især mangel på speciallæger uden for Århus-området.
Sygeplejerske	Et stort marked med lav ledighed i hele regionen

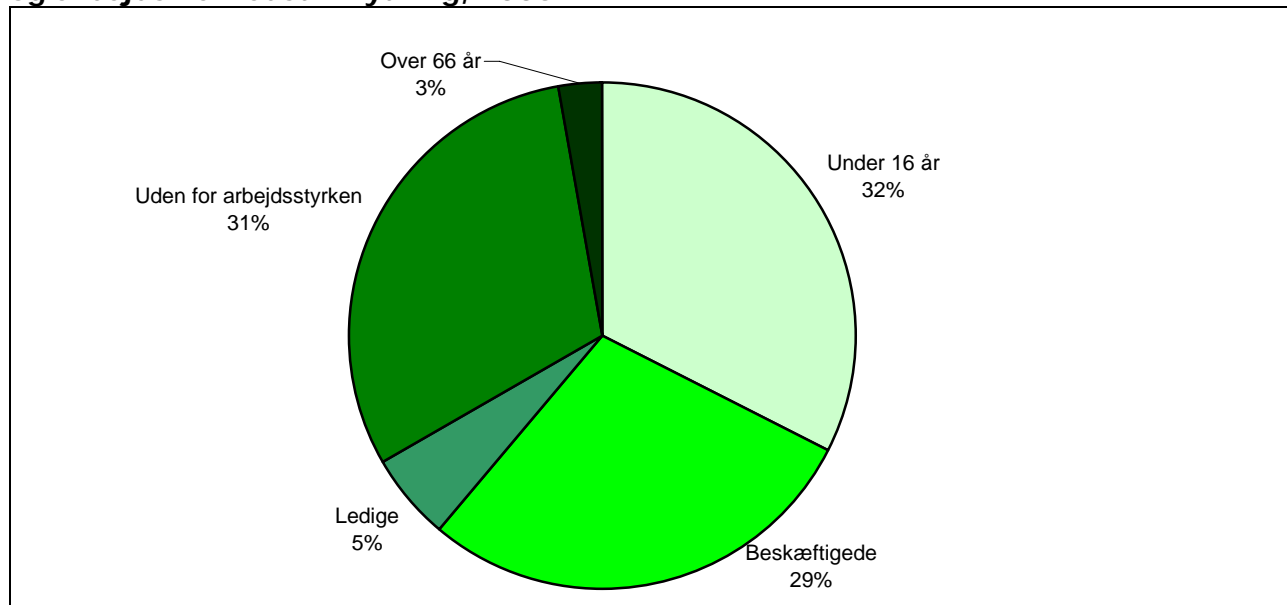
Note: En række kriterier skal være opfyldte for at der kan være tale om en flaskehals. Eks. størrelsen på markedet, manglen skal være geografisk udbredt og have en tværgående og strukturel karakter.

Kilde: Beskæftigelsesregion Midtjylland, "Arbejdsmarkedet i den midtjyske region, juni 2006".

5.6 Indvandrere og efterkommere

I Region Midtjylland bor der 57.300 indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande, hvoraf knap 41.000 er i den arbejdsdygtige alder. Andelen i den arbejdsdygtige alder svarer stort set til niveauet for samtlige indbyggere i Region Midtjylland. Imidlertid er der en langt højere andel af børn under 16 år og en betydeligt lavere andel af personer over 66 år. Knap en tredjedel af alle indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige i lande er i beskæftigelse mod halvdelen for samtlige indbyggere i Region Midtjylland.

Figur 5.12. Indvandrere og efterkommere i Region Midtjylland fordelt efter alder og arbejdsmarkedstilknøytning, 2005

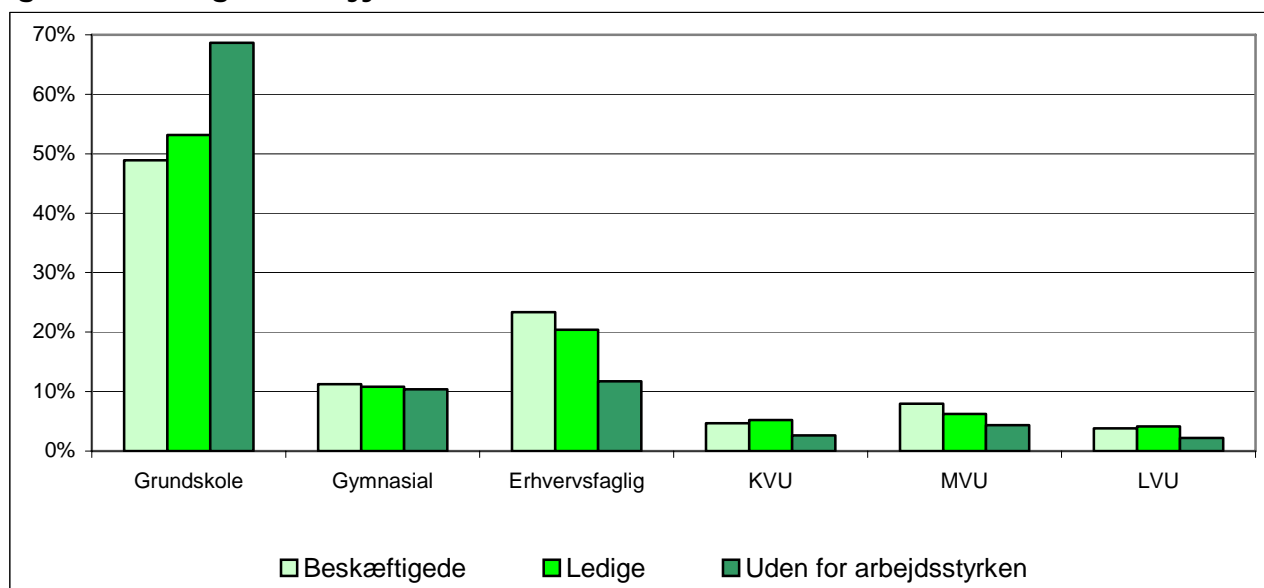

Kilde: Danmarks Statistik

Der kan være mange forklaringer på, at erhvervstilknøytningen er lavere blandt indvandrere og efterkommere. Det kan være alderssammensætningen, antal år i landet, nationalitet, uddannelse samt kulturelle forhold. I dette afsnit er der dog alene fokuseret på uddannelsesniveau, nationalitet og køn for de ledige samt personer helt uden for arbejdsstyrken.

Som nævnt er der knap 41.000 personer fra ikke vestlige lande i den arbejdsdygtige alder i Region Midtjylland. Heraf er godt 19.000 uden for arbejdsstyrken, knap 3.000 er ledige og godt 19.000 er i beskæftigelse.

Figur 5.13. Uddannelsesfordeling blandt indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande i Region Midtjylland, 2005

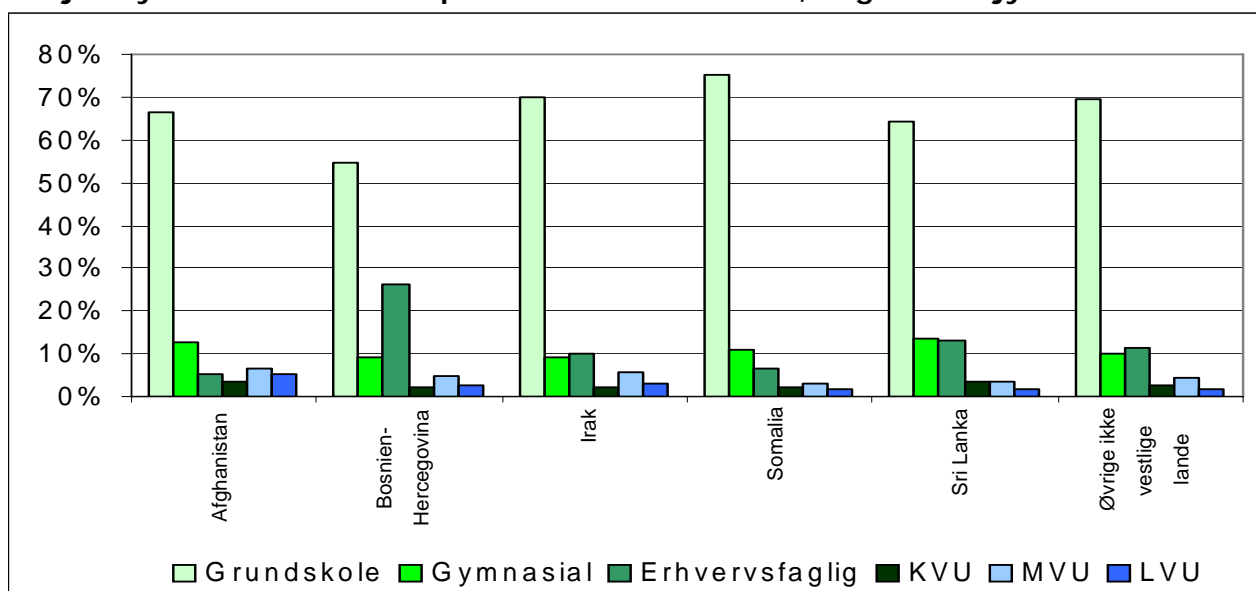
Kilde : Danmarks Statistik

Af ovenstående fremgår det, at 69% af personerne uden for arbejdsstyrken har grundskole som højst fuldførte uddannelse, og kun knap 20% har en erhvervskompetencegivende uddannelse. For de ledige har 53% højst grundskole og knap 40% en erhvervskompetencegivende uddannelse (Erhvervsfaglig, KVV, MVU eller LVU).

Uddannelsesniveaut for indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande er generelt lavere end for personer fra vestlige lande samt personer med dansk baggrund. Men mønstret for tilknytningen til arbejdsmarkedet og uddannelsesniveaut går igen for indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande.

Samlet set er der i Region Midtjylland ca. 19.000 indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande i den arbejdsdygtige alder uden for arbejdsstyrken. Heraf har hovedparten ingen erhvervskompetencegivende uddannelse jævnfør nedenstående figur. I denne gruppe findes der dog ca. 4.000 personer med en erhvervskompetencegivende uddannelse – hvoraf godt 400 har en lang videregående uddannelse. Uddannelsesniveaut er generelt højest blandt indvandrere og efterkommere fra Bosnien-Hercegovina og lavest blandt Somaliere.

Figur 5.14. Uddannelsesniveaut blandt indvandrere og efterkommere uden for arbejdsstyrken fordelt efter oprindelsesland 18-64 år, Region Midtjylland 2005

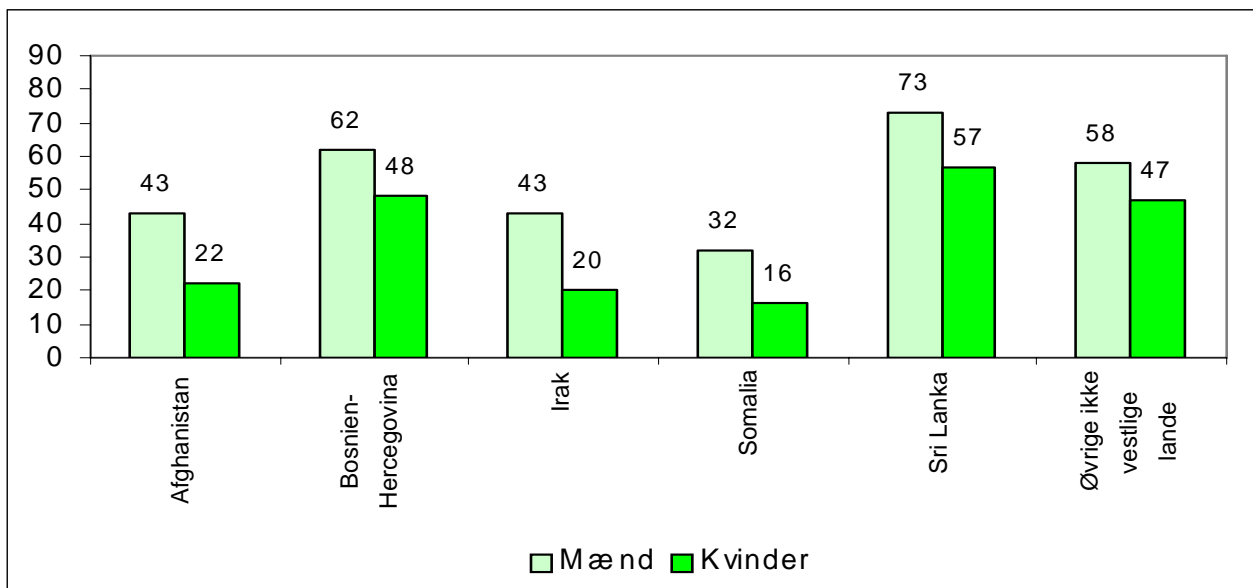

Kilde : Danmarks Statistik

Der er således brug for en massiv uddannelsesindsats blandt indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande for at få flere ind på arbejdsmarkedet.

Som nævnt indledningsvis er der en høj andel af indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande uden for arbejdsstyrken. Der er imidlertid store forskelle oprindelseslandene imellem samt mellem kønnene.

Figur 5.15. Erhvervsfrekvens for indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande fordelt efter køn og oprindelsesland, Region Midtjylland 2005

Kilde : Danmarks Statistik

Personer fra Sri Lanka har en erhvervsfrekvens for mænd på 73 og 57 for kvinder og ligger dermed ikke langt under niveauet for mænd med dansk oprindelse. Til gengæld er erhvervsfrekvenserne for indvandrere og efterkommere fra Afghanistan, Irak og Somalia betydeligt under det generelle niveau, især for kvindernes vedkommende.

Hvis erhvervsfrekvensen blandt indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande lå på niveau med etniske danskere, ville arbejdsstyrken kunne forøges med 10.000 i Region Midtjylland.